

*„Jeśli nie wiesz, do jakiego zmierzasz portu,
Wiatry pomyślne nie będą Ci wiały”*

Seneka

**Program pracy z uczniem zdolnym
realizowany
w ramach Koła Polonistycznego
w Gimnazjum Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza
w Grabowcu**

Autor – Teresa Goździejewska

Grabowiec, 2010

Proponowany program zajęć dydaktycznych przeznaczony jest do realizacji z uczniem zdolnym w gimnazjum w klasach I-III.

Program służy do rozwijania zdolności i zainteresowań uczniów, wspierania ich działań w poszerzaniu wiadomości i umiejętności, przygotowywania do udziału w konkursach na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. W tworzeniu programu korzystałam z podstawy programowej kształcenia ogólnego zgodnej z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23 grudnia 2008 roku, a także z programów nauczania języka polskiego oraz dostępnej literatury.

Program jest przeznaczony do realizacji w ramach zajęć pozalekcyjnych i można go dostosować do potrzeb i indywidualnych zainteresowań uczniów.

Dziedziny aktywności

1. Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów.
2. Poszerzanie wiadomości i umiejętności.
3. Przygotowania do udziału w konkursach polonistycznych: szkolnych, powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

Cel główny

Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów zdolnych.

Cele szczegółowe

1. Doskonalenie samodzielnej pracy ucznia.
2. Wspieranie samodzielnego opracowywania zagadnień.
3. Realizowanie zadań o charakterze interdyscyplinarnym.
4. Poznanie dorobku polskich i obcych twórców kultury.
5. Korzystanie z różnych źródeł wiedzy (encyklopedie multimedialne oraz Internet).
6. Przygotowanie do konkursów literackich, języka polskiego i recytatorskich.

Treści kształcenia

Realizacja treści	Uczeń:
Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie pracuje nad zagadnieniami wykraczającymi poza program nauczania, podanymi przez nauczyciela. • Pracuje w oparciu o specjalnie przygotowane dla niego karty pracy, źródła itd. • Indywidualnie przygotowuje referaty. • Rozwiązuje trudniejsze problemy w ramach omawianego na zajęciach dydaktycznych zagadnienia. • Przygotowuje dodatkowe prace krótko- i długoterminowe. • Opracowuje zagadnienia i prezentuje je na forum klasy. • Wykonuje prezentacje multimedialne.
Poszerzanie	<ul style="list-style-type: none"> • Korzysta z różnych źródeł wiedzy; słownik poetów i pisarzy

wiadomości oraz doskonalenie umiejętności.	<p>polskich, słownik poetów i pisarzy obcych, opracowania biograficzne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznaje dorobek literacki twórców rodzimych i obcych. • Dzieli się spostrzeżeniami i wrażeniami z przeczytanych lektur. • Wyraża własne sądy i opinie na temat poznanej twórczości. • Wykorzystuje zdobytą wiedzę w sytuacjach nietypowych. • Ćwiczy umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, planowania własnej pracy i odpowiedzialności za jej efekty.
Przygotowanie do udziału w konkursach szkolnych i powiatowych i ogólnopolskich	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerza wiadomości o zagadnienia wykraczające poza podstawę programową. • Wykonuje przykłady zadań konkursowych. • Korzysta z różnych typów słowników - przyswaja znaczenie wyrazów obcych; poznaje synonimy, antonimy itp. • Pracuje z lekturami typu; „Maksymy i sentencje”, „Księga przysłów polskich”. • Korzysta ze słownika terminów literackich, słownika mitologicznego, słownika biblijnego, itp. • Doskonalą zdolności recytatorskie poprzez słuchanie i nagrania utworów poetyckich oraz dzięki aktywnemu uczestnictwie w kulturze dzięki wyjazdom na spektakle teatralne.

Plan zajęć Koła Polonistycznego

Lp.	Tematyka	Przebieg zajęć	Liczba godzin
1	Poznajmy się – zajęcia integracyjne.	1. Przedstawienie się. 2. Ustalenie cech wspólnych i indywidualnych. 3. Autoportret: określenie własnych zainteresowań i oczekiwać w stosunku do zajęć Koła.	3
2	Od teatru greckiego do współczesnego.	1. Omówienie historii teatru. 2. Wykonanie schematu teatru greckiego. 3. Przypomnienie zasad zachowania się w teatrze.	3
3	Znani i podziwiani o teatrze.	1. Interpretacja słowna znanych cytatów, np. <i>„Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzą i znikają”</i> (W. Szekspir) <i>„Z życiem jest jak ze sztuką w teatrze: ważne nie jak długo trwa, ale jak jest zagrana”</i> (filozof rzymski) <i>„Jego przeznaczeniem jest, jak dawniej tak i teraz, było i jest służyć niejako za zwierciadło naturze, pokazywać cnocie własne ryzy, złości żywy jej obraz, a światu i duchowi wieku postać i piękno”</i> (W. Szekspir)	2

		2. Interpretacja wybranych cytatów.	
4	Konkurs twórczości poetyckiej uczniów.	1. Prezentacja utworów poetyckich uczniów. 2. Dyskusja na temat zaprezentowanych wierszy.	3
5	V Ogólnopolskie Dni Papieskie.	1. Jan Paweł II naszym autorytetem – dyskusja, pisanie listu z podziękowaniem za pontyfikat.	3
6	Rok Fryderyka Chopina.	1. Konkurs literacki, wirtualna wycieczka śladami kompozytora a) obejrzenie filmu „Z wizytą w Poturzynie” oraz „Warszawa Chopina”.	4
7	Emisja głosu – ćwiczenia dykcji.	1. Omówienie gestów, sposobów mówienia. Dbałość o zewnętrzny wizerunek 2. Ćwiczenia oddechowe (wdechy i wydechy). 3. Ćwiczenia przepony (uaktywnianie). 4. Ćwiczenia gimnastyczne wzmacniające mięśnie brzucha. 5. Wydawanie dźwięków przy jednoczesnym przemieszczaniu się po klasie. 6. Ćwiczenia w artykulacji spółgłosek w połączeniu z samogłoskami. 7. Odróżnienie spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych. 8. Zabawa rymami. 9. Wypowiadanie i wykrzykiwanie swojego imienia. 10. Teksański okrzyk (przykucnięcie w kręgu, trzymanie się z rękami, cichy pomruk, zwiększenie napięcia głosu aż do wysokości w powietrze z bardzo głośnym okrzykiem). 11. Echo (jeden z uczestników nuci dowolną melodię, inni powtarzają za nim) 12. Muzyka w kręgu (przy użyciu przedmiotów każdy próbuje wydobyć różne dźwięki; wydobywanie dźwięków przy pomocy: klaskania, pstrykania, pocierania własnego głosu). 13. Ćwiczenia onomatopieczne: naśladowanie syku węża, wybuchu bomby, szumu wiatru, bicia zegara, gęganina, szczekania psa, wystrzału karabinu, odgłosu silnika samochodowego. 14. Szeptanie zdań. 15. Ćwiczenia z łamańcami językowymi. 16. Ćwiczenia poprawiające wyrazistość mówienia - prawidłowe oddychanie (zwrócenie uwagi na znaki interpunkcyjne, które sygnalizują oddech) - unikanie przesadności w wymowie samogłosek. - właściwe otwieranie ust podczas wymowy głosek - staranna wymowa zbitek spółgłoskowych - poprawna wymowa samogłosek nosowych - właściwe tempo mowy - poprawny akcent i intonacja 17. Ćwiczenia kształcące prawidłowe akcentowanie wyrazów - akcent wyrazowy - akcent zdaniowy 18. Zabawa rytmami	3
8	Interpretacja tekstów.	1. Głośne czytanie tekstów.	12

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Ciche czytanie ze zrozumieniem. 3. Słuchanie recytacji aktorskich. 4. Analiza i interpretacja tekstów.. 5. Czytanie tekstów z właściwą modulacją głosu. 6. 6.Czytanie tekstów z uwzględnieniem intencji i emocji. 7. Ćwiczenia intonacyjne. 8. Ćwiczenia cichego i głośnego mówienia do widza lub partnera na scenie. 	
9	Spektakl teatralny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybór scenariusza spektaklu. 2. Przygotowanie scenografii i kostiumów. 3. Próby gry aktorskiej. 4. Projekt graficzny plakatu teatralnego. 	5
10	Mój ulubiony wiersz lub fragment prozy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recytacja wierszy lub fragmentów prozy. 2. Recytacja przy muzycznym akompaniamencie. 	5
11	Grabowiec – moja ojczyzna.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grabowiec w literaturze – czytanie utworów poświęconych Ziemi Grabowieckiej - wiersze: Cerelli Oleszczuk i Janiny Wójciuk. 2. Grabowiec w fotografii: - przeglądanie i omawianie albumów - prezentacja fotografii Ziemi Grabowieckiej wykonanych przez uczniów. 3. Legendy związane z Ziemią Grabowiecką 	3
12	Pantomima.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwiczenia uwzględniające poruszanie się: chodzenie powłóczając nogami, siadanie na krześle. 2. Mimika twarzy: cierpienie, rezygnacja, radość, złość, złośliwość, zdziwienie, strach. 3. Przedstawianie pantomimicznych scenek: - podsłuchiwanie pod drzwiami, rola pacjenta, rola lekarza, makijaż, przy stole, trener drużyny piłkarskiej, bramkarz, naśladowanie idola, mój przyszły zawód, kłótnia. 4. Przedstawienie cech charakteru przy pomocy gestów i ruchu. 5. Ćwiczenia kształcące umiejętność rozpoznawania i odczytywania „naturalnej” mowy ciała. 	3
13	Konkurs recytatorski.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybór wierszy na konkurs. 2. Ćwiczenia recytatorskie. 	6
14	Spotkania z twórcami sztuki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład na temat swojej twórczości. 2. Wywiad z autorem – pytania uczniów. 	6
15	Liga Polskich Gentelmanów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogadanka na temat: <i>Czy bohater literacki może być idolem?</i> 2. Prezentacja tych bohaterów literatury, którzy zasługują na miano gentelmana; wzorce godne naśladowania. 	3
16	Wizyta w teatrze – wyjazd na spektakl do teatru	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z repertuarem Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie. 2. Wybór interesującego spektaklu. 3. Wyjazd do teatru. 	6

		4. Przygotowanie do pisania recenzji sztuki teatralnej.	
17	Internet – wirtualne odwiedź w najświetniejszych muzeach świata.	1. Zajęcia z wykorzystaniem Internetu – wirtualne wędrowki po muzeach. 2. Dyskusja na temat obejrzanych dzieł sztuki – inspiracje literackie w malarstwie oraz inspiracje malarskie w literaturze. 3. Pogadanka na temat współczesnych nurtów artystycznych w różnych dziedzinach sztuki. 4. Wykonanie prezentacji multimedialnej dotyczącej najświetniejszych twórców kultury.	6
19	Mistrz Ortografii – szkolny konkurs ortograficzny.	1. Zabawy ortograficzne – Słownik wyrazów trudnych i osobliwych. 2. Przeprowadzenie konkursu ortograficznego o tytuł Mistrza Ortografii 2011.	9
20	Śladami wybitnych poetów i pisarzy.	1. Opracowywanie tras wycieczek polonistycznych (np. śladami Jana Kochanowskiego po Ziemi Radomskiej; śladami Stefana Żeromskiego i Bolesława Prusa po Nałęczowie, związki Stanisława Wyspiańskiego z Krakowem). 2. Praca z przewodnikami turystycznymi i monografiami poetów i pisarzy.	3
21	Laureaci „OSKARÓW”	1. Historia Oskarów, czyli nagrody Amerykańskiej Akademii Filmowej. 2. Najwybitniejsi laureaci Oskarów – pokaz fragmentów filmów. 3. Dyskusja na temat: <i>Komu przyznałbym Oscara?</i> 4. Przygotowanie do pisania recenzji filmu.	6
22	Twórcy filmu dokumentalnego	1. Słowniczek pojęć związanych z filmem. 2. Prezentacja sylwetek i dorobku twórczego najwybitniejszych reżyserów form dokumentalnych. 3. Projekcja wybranych filmów dokumentalnych – dyskusja na temat obejrzanych dzieł.	3
23	Inspiracje biblijne i mitologiczne w literaturze.	1. Wybór dzieł literackich, malarskich, muzycznych, filmowych inspirowanych Biblią i mitologią. 2. Opracowanie multimedialnej prezentacji najpopularniejszych wątków, motywów biblijnych i mitologicznych oraz ich reminiscencji w sztuce późniejszych epok. 3. Udział w konkurach: Spotkanie z Biblią lub Spotkanie z mitologią organizowanych przez Gimnazjum nr 2. W Zamościu.	5
24	Szopka bożonarodzeniowa – album.	1. Wykonanie dokumentacji zdjęciowej szopki bożonarodzeniowej w Grabowcu i okolicy. 2. Opracowanie merytoryczne albumu (tradycje związane z szopkami; zebranie i zredagowanie materiału literackiego; wykonanie projektu graficznego).	2

25	Podsumowanie pracy.	1. Ewaluacja działań podejmowanych w ramach pracy Koła – ankieta.	1
----	---------------------	--	---

Procedury osiągnięcia celów

Formy pracy z uczniem zdolnym

- Przydzielanie dodatkowych zadań do rozwiązania w czasie lekcji.
- Różnicowanie zadań klasowych, kontrolnych i domowych, zadawanie pewnych problemów do rozwiązania na okres ferii lub wakacji, układanie zestawu zadań z uwzględnieniem zasady stopniowania trudności.
- Stwarzanie sytuacji problemowych, zachęcających uczniów do usuwania problemów i oceniania każdego pomysłu, samodzielnego układania krzyżówek, rebusów oraz zagadek.
- Zlecenie opracowania nowego materiału z podręcznika uczniom i referowanie go ich kolegom.
- Opracowanie materiału spoza podręcznika szkolnego w formie prezentacji multimedialnej.
- Przekazanie uczniów słabych - uczniom zdolnym pod opiekę stałą lub doraźną.
- Powierzenie przewodnictwa w grupach zadaniowych.
- Informowanie uczniów o nowinkach książkowych, organizowanie konkursów, zachęcanie do udziału w olimpiadach przedmiotowych.

Formy i sposoby realizacji programu

- Zorganizowanie i prowadzenie zajęć z uczniem zdolnym.
- Wprowadzanie różnych form pracy: indywidualne lub zbiorowe oraz metod: problemowych, działalności praktycznej, dyskusji, warsztatów, projektu, seminarium, odczytu, pokazu, prezentacji multimedialnych itp.
- Wykorzystywanie na zajęciach różnych środków dydaktycznych, w tym korzystanie z programów komputerowych i Internetu.
- Włączanie domu rodzinnego ucznia do wspierania dziecka w jego działaniach.
- Informowanie rodziców o sukcesach.
- Eliminowanie napięcia emocjonalnego podczas występów publicznych.
- Współpraca z biblioteką szkolną i gminną.

Przewidywane osiągnięcia

- Gotowość do podejmowania trudniejszych, złożonych zadań.
- Trafność w doborze różnorodnych metod rozwiązywania problemów i zadań.
- Oryginalność w interpretowaniu wyników oraz pomysłowość w ich praktycznym zastosowaniu.
- Łatwość osiągnięcia rozwiązań jasnych, prostych i ekonomicznych.

- Inicjatywa w samokształceniu; umiejętność gospodarowania własnym czasem, stosowanie efektywnych metod uczenia się.
- Łatwość skupiania się przez dłuższy czas na danym zagadnieniu, szybkie tempo uczenia się, trwale zapamiętywanie.
- Umiejętności dydaktyczne przejawiające się w interesującym, logicznym, zrozumiałym przez kolegów przekazie wiadomości.
- Umiejętności organizacyjne przejawiające się w samodzielnym, skutecznym inicjowaniu pracy, szczególnie w pracy zespołowej.
- Poczucie odpowiedzialności za własny rozwój intelektualny.

Ewaluacja

Ewaluacja to działania zmierzające do stwierdzenia, że zamierzone cele zostały osiągnięte. Daje ona informację zwrotną nauczycielowi dotyczącą oceny wartości merytorycznej programu oraz ewentualnej konieczności jego modyfikacji. Propozycją takiego narzędzia jest „Arkusze ewaluacyjny o przydatności i realizacji programu pracy z uczniem zdolnym”.

Bibliografia;

1. J. W. Eby. J. F. Smutny, Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży, WSiP Warszawa 1998.
2. T. Lewowicki, Kształcenie uczniów zdolnych, WSiP Warszawa 1986.
3. Biblioteczka Reformy 15, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2001.
4. Materiały dostępne w serwisach internetowych.

Uczeń zdolny – to uczeń wykazujący ponadprzeciętny poziom rozwoju umysłowego, połączony z ciekawością poznawczą i wysokim poziomem motywacji, przejawiającym się w samodzielnym i konsekwentnym poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane przez siebie pytania.

Ankieta ewaluacyjna

1. Czy uważasz, że udział w zajęciach poszerzył Twoją wiedzę polonistyczną?

- Tak
- Nie
- Nie mam zdania

2. Czy podobał ci się sposób prowadzenia zajęć?

- Tak
- Nie
- Nie mam zdania

3. Które zajęcia były według Ciebie interesujące i dlaczego?

.....
.....
.....
.....

4. Które zajęcia były według Ciebie trudne i dlaczego?

.....
.....
.....

5. Jakie zagadnienia chciałbyś/chciałabyś dodać do treści realizowanych na kółku?

.....
.....
.....
.....

Dziękuję z wypełnienie ankiety